

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

114. Qualiter, & quando Papa consueverit absolutè derogare iurip. laicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Tusc. v. *Legatus. conclus.* 172. Barb. in *cit. c. cum dilectus. num. 3.*

3. Respondeo secundò: Episcopum juripatr. neque laicali, neque Ecclesiastico derogare posse. Less. *loc. cit. n. 39.* ubi, quòd si tamen præveniendo præsentationem patroni, conferat beneficium, collatio non sit irrita; verùm securà præsentatione patroni intra tempus à jure præscriptū evanescat dicta collatio juxta *c. decernimus. 16. q. 7.* si autem intra illud tempus patronus neminem præsentavit, vel se non opposuit, collatio manebit valida; quia jam ad Episcopum est devoluta, & prior collatio non fuit irrita, nisi subsecutà præsentatione patroni intra tempus.

Questio 114. Qualiter, & quando Papa consueverit absolute derogare juripatronatus laicorum?

1. Respondeo: duplici modo, in totum & in parte. In totum derogatur isti patronatui, dum beneficium vacat in Curia, seu apud Sedem Apostolicam per obitum. Card. Luc. in *summ. juris patronatus. num. 7.* Lott. *cit. q. 8. num. 89.* citans Paris. *d. q. 4. num. 44.* Mandos. *de signat. gratia. v. derogationes juris patronatus.* Staph. *de mod. & for. pro vid. sect. sequitur videre. num. 10.* Et hoc quidem ex eo congruentiæ motivo, quòd indecorum videatur Pontificiam majestatem privati patroni voluntati subjacere debere in iis, quæ ab ipsiusmet Pontificis gratiâ obtinet privatus. Card. de Luca *ibidem.* Sed nec ista derogatio est contraria voluntati fundatoris, eò quòd licet istiusmodi beneficia patronata vacantia per obitum ad Sedem Apostolicam non cadant sub reservatione clausa in corpore juris, censeatur tamen in casu talis vacationis fundator se voluisse accommodare consuetudini, de qua in *textu cit. c. 2. de præb. in 6.* ac illius rationi; nimirum, ne quisquam inferior Papâ in reverentiam sedis Apostolicæ se ingerat in provisione beneficii apud ipsam vacantis. Lott. *num. 99.* Non solet tamen etiam, quamvis possit, in hoc casu vacantis apud Curiam beneficii hanc potestatem exercere cum Regibus & Principibus jura regni habentibus. Card. de Luca. *loc. cit.*

2. Secundò: dum patroni impediuntur præsentare propter litem in Curia, juxta *c. 2. ut lite pendente. in 6.* Et quia hoc casu nemini patronorum inferitur injuria, propter impedimentum litis, cessat omne præjudicium, etiam in tantum, ut nec opus sit in provisione beneficii facere mentionem juris patronatus. Lott. *num. 100.* citans Cassad. *decis. 3. ut lite pend. per tot. Gomez. in reg. Cancell. de impetrant. per obitum. sam. Azor. l. 6. c. 23. q. 8.* & alii apud Castrop. *loc. cit. num. 9.* Verùm circa hoc varios casus distinguit Covar. *pract. qq. c. 36. à n. 1.* quorum primus est; dum duo præsentati, quorum neuter institutus, litigant in Curia super beneficio, atque Gl. in *idem c. lite pend.* non posse Papam tale beneficium providere, eò quòd nulla sit vacatio beneficii, cujus nulla est institutio, & consequenter non sit reservata Papæ. Neque sit locus Clem. 1. *ut lite pend.* Secundus: si duo præsentati & instituti litigant in Curia, & uterque moriatur Romæ, vel possessor beneficii Romæ, & alter alibi, atque Covar. tunc posse Papam beneficium providere, si sit patronatus Ecclesiastici; quia locus est Clem. *ut lite pendente:* si est laici, non posse id Papam sine expressa illius derogatione, eò quòd tunc benefi-

cium vacet, lisque omnis finita, & spectet ad laicum ejus præsentatio. Tertius: dum duo præsentati à patronis discordibus litigant Romæ, & alter eorum ibi vel alibi moritur, altero manente superstite, & tunc non posse Papam alteri superstiti absque expressa derogatione jurispatr. conferre beneficium, tenent Jo. Andr. Card. Lamb. relati à Covar. eò quòd hi AA. teneant, patronum loco præsentati mortui præsentare alium, nec impediri ob litis pendentiam, quoties ab eo præsentatus institutus non est; eò quòd litis pendentia tantum impedit novam electionem aut collationem, non præsentationem. Econtra ipse Covar. cum aliis à se relatis, quia censet lite pendente non posse alium præsentari in locum demortui colligantis, sive is institutus fuerit, sive non; eò quòd textus *c. ut lite pend. in 6.* loquatur expressè etiam de præsentatione, ne lites prorogentur cum damno Ecclesiæ, hinc inquam, tenet Covar. posse Papam, etiam absque consensu Patroni, subrogare colligantem alium, ut is loco defuncti litem prosequatur; ab eo statum, in quo lis remansit à tempore vacationis; non posse tamen Papam, spectato jure communi, beneficium alteri tertio, vel colliganti providere, quin prius defuniat litem, juxta *cit. Clem. 1.* eò quòd ex definitione litis constare debeat, cui competat beneficium: si enim pro defuncto fertur sententia, providendum est, ut omnino vacans (idem est, si decisum est, ad neutrum litigantem pertinere beneficium) si autem pro litigante superstite, hic est institutus, si institutus non fuerit, vel, si jam fuerit institutus, est firmandus; ita Covar. apud Castrop. *num. 9.*

3. Dum autem derogat patronatui pro majore parte præsentantium, aut etiam pro medietate, nihil in se amari habet hæc derogatio; non prima, quia dum is, qui impetrat, supponit se præsentatum à majore parte, de jure clarum est, non habendam rationem minoris partis. Lott. *num. 101.* non secunda; si enim, qui impetrat, profiteatur se præsentatum à medietate patronorum existentium in quasi possessione præsentandi, & sic saltem se esse positum in æquilibrio cum alio; tunc neque sit in articulo patronatus contra voluntatem fundatoris, neque in articulo præsentationis sit injuria aliis patronis, aut præsentato ab eis; quia, cum sit locus gratiæ, nemini dicitur jus quasi situm, cui præjudicium fiat. ita Lott. *num. 102.* & si quod in hoc contineretur præjudicium, illud solum est Ordinarii, vel alterius, cui competit jus instituendi, ita eum præveniendo in ea gratificandi, aut alias conferendi facultate, quam hic haberet, dum datâ plurium coequali præsentatione, nulla sit conclusa; quæ sit arctativa superioris ad instituendum, adeoque patroni in tali casu suæ discordiæ, id sibi impudent. Card. Luca *loc. cit. n. 11.*

4. Simile quid est, & derogari quasi videtur juripatronatus, dum conceditur retentio beneficii juris patronatus alicui promoti ad Episcopatum, vel etiam assequenti secundum beneficium incompatible; nam neque in hoc casu adversatur voluntati fundatoris, aut præjudicatur patronis; cum ipsi semel approbaverint personam, & non dicitur vacatio de facto. Lott. *num. 105.* juxta decis. Rotæ: Sed neque hoc est conferre, vel providere, aut tollere patrono jus præsentandi, sed solum occurrere principio vacationis, ne ea sequatur tanquam per remotionem obitaculi decernendo, ut non sequatur vacatio. Unde & dispensatus non dicitur.

dicitur assequi vel obtinere ex novo jure, sed retinere seu continuare jure primavo. Card. de Luca. *in sum. juris patronatus* n. 10. De cetero, si qui alii conringunt, quamvis nimium rari, casus derogationis, justam habent causam. v.g. expellendi intrusum, seu provisionaliter ad tollendas lites, scandala, seu scandalorum occasiones inter contententes & pertinentia juris presentandi. Idem Card. *ibid.*

Questio 115. An, & qualiter Papa derogat patronatibus Ecclesiasticis?

Respondeo: illis solere Papam in totum derogare; sed quod cessent ibi dicta illa rationes; nimirum ut homines non retrahantur à fundandis Ecclesiis, utpote quæ non considerantur, nisi in patronatibus laicorum, hoc est, fundatorum ex bonis patrimonialibus. Lott. n. 103, & 104. juxta gl. in *c. dilectus*, h. t. qui etiam dicto n. 103. idem censet de patronatibus ita mixtis, ut non præponderet qualitas laicalis, vel etiam spectantibus ad alios jure specialii.

Questio 116. An, & quibus patronatibus derogaverit, eos revocando, Trident.?

Respondeo primò: Trid. *sess. 25. c. 9.* patronatus reliquos (intellige non competentes verè ac realiter ex fundatione & dotatione) omnes tam in beneficiis facularibus, quam regularibus, parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis in Cathedrali vel collegiata Ecclesia, seu facultates & privilegia concessa, tam in vim patronatus, quam alio quocunque jure nominandi, eligendi, presentandi ad ea, cum vacant, (exceptis patronatibus super Cathedralibus Ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, aliòsque sublimes ac supremos principes jura Imperii in suis dominiis habentes, pertinent, & quæ in favorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata & irrita, cum quali possessione inde secutà decernit, verba hæc sunt Tridentini.

2. Sic itaque vi præsentis decreti sublatis sunt patronatus ex privilegio, non autem ex fundatione & dotatione, uti expressè S. Congregatio Conc. 4. *Decemb. 1586.* & juxta hanc Lott. *l. 2. g. 8. n. 12.* Garc. *p. 5. c. 9. n. 115.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 63.* citans Gonz. *ad reg. 8. gl. 18. n. 97.* Paris. & c. Proceditque id ipsum, etiam in privilegio diceretur, quòd jus patronatus concessum esset ejusdem prorsus naturæ ac roboris, ac si ex fundatione & dotatione competeret, vel quale est Regum. Barb. *loc. cit. ex Garc. n. 118.* juxta ejusdem S. Congregationis decis. quam recitat. & Gonz. *ubi ante. n. 102.* cum enim sit ad instar, & non propriè Regum, aut ex fundatione, non comprehenditur sub exceptuatis, Garc. *loc. cit.* juxta eandem S. Congreg. declar. Quin & quòd prægnantiores sunt clausulæ & decreta hujusmodi, eò magis in privilegium sonant, consuetaque illa clausula: *perinde ac si ex dotatione, ex vi & proprietate dictionis illius; perinde, resolvitur tota in impropriatatem & fictionem.* Lott. *cit. g. 8. n. 23. & 24.* juxta plures Rotæ decis. quòd idem observandum circa id, quòd mox subsequitur. Item procedit, etiam in privilegio diceretur jus patronatus competere non solum ex privilegio, sed ex vera & reali fundatione & dotatione. Barb. *ibid. ex Garc. n. 117.* & Gonz. *n. 97.* juxta decis. Rotæ in una *Placent. parochialis. 29. & ult. Jan. 1594.* quam fusè recitat Garc. in qua et-

iam dicitur, nihil ob stare, quòd sic loquatur privilegium; cum clausulà illà non obstante, patronatus hujusmodi passim dicuntur ex privilegio, licet habeant aliquid plus prærogativæ, quam patronatus ex simplici privilegio: ut Moheda *de jurep. decis. 11.* Puteus. *decis. 322. l. 1.* ita tamen, ut tantæ non sint potentia, ut per hoc à concilio præserventur, maxime cum concilium loquatur per verba importantia veritatem, dum vult, quòd titulus sit ex fundatione & dotatione; unde impossibile est, ut porrigatur ad patronatus, qui sunt tales per fictionem, ut in simili receptum est, dum Papa per suam constitutionem decernit Notarios non participantes esse veros, & non fictos familiares; nam non minùs ideo dicuntur ficti per privilegium & non veri, ut Castrenf. *conf. 340. vol. 1.* Ideoque licet princeps veritatem mutare non potest, licet possit contra veritatem fingere. Atque ita dicta clausulæ insertæ privilegio non derogant futuris constitutionibus; quia non porriguntur ad constitutiones conciliares, nisi earum nominatim facta mentio, ut Oldrad. *conf. 226. n. 1.* Calderin. *conf. 11. de privilegio.* Item procedit, dum constat de origine privilegii, vel jus patronatus præsumitur esse ex privilegio, & adest immemorialis; hæc enim non prodest propter appositam in dicto Trid. decreto clausulam: *non obstantibus quibuscumque consuetudinibus.* Barbof. *n. 64.* citans Maslobr. in *pr. habend. concurs. prælud. 7. dub. 3. n. 85.* Garc. *n. 119.* juxta decis. S. Congreg. Concilii, quam *ibidem* refert.

3. Respondeo secundò: nequaquam tamen Trid. dicto decreto aut alibi revocat jus patronatus ex privilegio, dum privilegium concessum ex causa onerosa, v.g. ex causa dotis, seu ex nova constructione vel alia simili causa. Lott. *loc. cit. Barb. cit. n. 64.* Garc. *n. 120.* testans sic tentum à Rota in pluribus decis. quas recitat, siquidem privilegia hujusmodi Concilium dicto *c. 9.* circa finem mandat examinari per Ordinarios, & quos patronatus non repperint constitutos esse in evidentem Ecclesiæ vel beneficii utilitatem, seu dignitatis necessitatem, hos in totum revocent, atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quòd ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant & c. In quo decreto ait Lott. apertè dignoscitur præservatos fuisse patronatus ex privilegio oneroso, juxta repetitas Rotæ decis. Porro ut privilegium tale concessum censetur ex causa onerosa, & concessio non reputeretur tora gratiosa, exigitur, ut onus, sive quòd expensum est, æquivalet concessioni. Barb. *n. 65.* Lott. *cit. g. 8. n. 21.* Qualiter æquivalet, si aucti sint fructus ad medietatem veri valoris annui, Lott. *n. 20. & 24.* Quæ verò requirantur circumstantiæ & conditiones, ut censetur acquisitus patronatus per privilegium ex augmento dotis ad medietatem, non abrogatus, vide apud Lott. *n. 30.* & dictum fuit supra. Sed neque talia jura patronatus ad beneficia non electiva concessa per privilegium ex dicta tali causa onerosa abrogantur; sed præservantur per constitutiones Innocent. 8. & Adrian. 6. præter decretum Trid. emanatas, illa anno 1485. 10. Kal. Decemb. hæc Anno 1522. 9. Decemb. Lott. *n. 25. & 29.* Transeunt enim istiusmodi privilegia in vim contractus (qui, ut Lott. *n. 27.* ex Maudos. *ad rom. conf. 352. n. 24.* sunt de jure gentium, & per principem aequè ac privatam servari debent) ac proinde, ut cadant sub decretis abrogatoriis, necesse est, ut in individuo de hoc fiat mentio, Lott. *n. 25. & 26.* citans Marefchot. *var. resol. l. 2. c. 40. n. 28.* Felin. in *c. cum olim. de sens. & re judicis* n. 5.